

CUPRINS

PARTEA I. BAZELE CONCEPTUALE ALE BIOTRANSFORMĂRII XENOBOTICELOR..... 1

1. UN SINOPTIC PRIVIND XENOBIOCHIMIA ȘI BIOTRANSFORMAREA.....	3
1.1. Considerații generale	3
1.2. Xenobioticele chimice	6
1.2.1. Privire sinoptică	6
1.2.2. Clasificarea xenobioticelor chimice	7
1.2.3. Metabolizarea și biotransformarea	8
1.3. Biotransformarea: aspecte conceptuale și aplicative în xenobiochimie.....	9
1.3.1. Privire sinoptică	9
1.3.2. Faze și căi de biotransformare	10
1.3.2.1. Faze ale biotransformării	10
1.3.2.2. Căi ale biotransformării	11
1.4. Testarea xenobioticelor: Principii generale	16
1.5. Interrelația biodisponibilitate-biotransformare în xenobiochimie	19
1.5.1. Privire sinoptică	19
1.5.2. Caracteristici interdisciplinare	20
1.5.3. Condiționarea biodisponibilității	22
1.5.3.1. Variabile intrinseci	22
1.5.3.2. Variabile extrinseci	23
1.5.4. Relația liganzi-receptori și biodisponibilitatea	24
1.5.4.1. Liganzi și receptori	25
1.5.4.2. Interacții dintre liganzi și receptori	26
1.6. Biomarkeri în investigarea xenobioticelor chimice	26
1.6.1. Privire sinoptică	26
1.6.2. Investigarea prin biomarkeri	27
1.6.3. Tipuri de biomarkeri	27
1.6.4. Aplicații în xenobiochimie	28
1.6.4.1. Aplicații de interes alimentar	28
1.6.4.2. Aplicații de interes patobiochimic	29
1.6.5. Aplicații specifice biochimiei și biologiei moleculare	30
1.6.5.1. Investigarea aducțiilor DNA-xenobiotice chimice	30
1.6.5.2. Investigații cu specific de genomică	31
1.7. Implicații ale xenobiochimiei în patobiochimie	33
1.7.1. Privire sinoptică	33
1.7.2. Procese cumulative în xenobiochimie.....	34
1.7.2.1. Conceptele de „lanț trofic” și „rețea trofică”.....	34
1.7.2.2. Bioconcentrarea	35
1.7.2.3. Bioacumularea	35
1.7.2.4. Biomagnificarea	36
1.7.3. Efecte cumulative și riscul patogenezei	37
Referințe bibliografice (selective)	38

2. XENOBIOCHIMIA ÎNTRE REPERE ISTORICE ȘI DEZIDERATE CONTEMPORANE...	41
2.1. Considerații generale	41
2.2. Specificul compoziției xenobioticelelor	42
2.3. Obiect. Interdisciplinaritate. Istoric	44
2.3.1. Obiectul și diviziunile xenobiochimiei	44
2.3.2. Raporturi interdisciplinare ale xenobiochimiei.....	44
2.3.3. Scurt istoric al xenobiochimiei	47
2.4. Biotransformarea și relația bioconstituenți-xenobiotice chimice	56
2.4.1. Date generale	56
2.4.2. Relația bioconstituenți – xenobiotice	58
2.5. Bazele moleculare ale acțiunii xenobioticelelor	59
2.6. Xenobiochimia și domeniile subsecvente	62
2.6.1. Relația concentrație-răspuns	62
2.6.2. Aspecte conective interdisciplinare.....	65
2.7. Evaluarea acțiunii xenobioticelelor	66
Referințe bibliografice (selective)	68
3. XENOBIOCHIMIA ÎN TRIADA BIOCONSTITUENȚI - NUTRIENȚI - XENOBIOTICE	
CHIMICE	71
3.1. Considerații generale	71
3.2. Specificul relației bioconstituenți-nutrienți-xenobiotice chimice.....	73
3.2.1. Privire sinoptică	73
3.2.2. Bioconstituenți și nutrienți	74
3.2.3. Xenobiotice chimice din alimente	75
3.3. Siguranța alimentară	76
3.3.1. Privire sinoptică.....	76
3.3.2. Date specifice	76
3.3.3. Evaluarea cantumului xenobioticelelor chimice din alimente	77
3.4. Securitatea alimentară și nutrițională	79
3.4.1. Privire sinoptică.....	79
3.4.2. Securitate alimentară	79
3.4.3. Securitate nutrițională	80
3.4.4. Conceptul integrat	80
3.4.5. Interrelația dintre siguranța și securitatea alimentară	81
3.5. Suveranitatea alimentară	82
3.5.1. Privire sinoptică.....	82
3.5.2. Date specifice	83
3.6. Trasabilitatea produselor alimentare	84
3.6.1. Tipuri de trasabilitate	84
3.6.2. Identificarea produselor alimentare	85
3.7. Date corelative în xenobiochimia alimentară	86
Referințe bibliografice (selective)	87
PARTEA II. XENOBIOCHIMIA DESCRIPTIVĂ	91
4. XENOBIOCHIMIA POLUANȚILOR CHIMICI ORGANICI AMBIENTALI.....	93
4.1. Considerații generale	93
4.2. Pesticide	94
4.2.1. Privire sinoptică.....	96

4.2.2. Pesticide organoclorurate	97
4.2.2.1. Structura chimică	97
4.2.2.2. Activitatea biologică	98
4.2.2.2.1. Mecanisme de biotransformare	98
4.2.2.2.2. Interacții în biochimie și patobiochimie	99
4.2.2.2.3. Efecte fiziologice și fiziopatologice	100
4.2.2.3. Distribuția ambientală	101
4.2.3. Pesticide organofosforice	102
4.2.3.1. Structura chimică	103
4.2.3.2. Activitatea biologică	104
4.2.3.2.1. Mecanisme de biotransformare	104
4.2.3.2.2. Acțiunea la nivel celular	105
4.2.3.2.3. Implicații biomedicale ale acțiunii compușilor organofosforici	108
4.2.3.3. Distribuția ambientală	109
4.2.4. Evaluarea acțiunii xenobioticelor de interes toxic – Principii	109
4.3. Micotoxine	110
4.3.1. Privire sinoptică	110
4.3.2. Structura chimică	111
4.3.3. Activitatea biologică	115
4.3.4. Distribuția ambientală	119
4.4. Nitrozoderivați	122
4.4.1. Privire sinoptică	122
4.4.2. Structura chimică	122
4.4.3. Activitatea biologică	123
4.4.4. Distribuția ambientală	127
4.5. Hidrocarburi policiclice aromatice	128
4.5.1. Privire sinoptică	128
4.5.2. Structura chimică	128
4.5.3. Activitatea biologică	131
4.5.4. Distribuția ambientală	139
4.6. Hormoni	140
4.6.1. Privire sinoptică	140
4.6.2. Hormoni steroizi	141
4.6.2.1. Structura chimică	141
4.6.2.1.1. Steroizi fără activitate hormonală	142
4.6.2.1.2. Steroizi cu activitate hormonală	145
4.6.2.2. Activitatea biologică	147
4.6.2.3. Distribuția ambientală	151
4.6.3. Hormonul somatotrop	152
4.6.3.1. Structura chimică	152
4.6.3.2. Activitatea biologică	154
4.7. Antibiotice	155
4.7.1. Privire sinoptică	155
4.7.2. Structura chimică	157
4.7.2.1. Obținerea antibioticelor - aspecte generale	157
4.7.2.2. Grupe de antibiotice: sinoptic	158
4.7.3. Activitatea biologică	161
4.7.4. Distribuția ambientală	161
4.8. Xenobiotice alimentar-native	164
4.8.1. Privire sinoptică	164

4.8.2. Xenobiotice alimentar-native de origine vegetală	164
4.8.2.1. Alcaloizi	165
4.8.2.2. Alergeni diverși	165
4.8.2.3. Glicozide cianogenezice	166
4.8.2.4. Fitoestrogeni	167
4.8.2.5. Proteine cu specific xenobiochimic.....	169
4.8.2.6. Lipide cu specific xenobiochimic	172
4.8.2.7. Antivitamine.....	172
4.8.2.8. Oxalați și fitați	174
4.8.3. Xenobiotice alimentar-native de origine animală	175
4.8.3.1. Xenobiotice provenite de la animale domestice	175
4.8.3.2. Xenobiotice provenite de la animale marine	175
4.9. Xenobiotice chimice organice care acced în produse alimentare	177
4.9.1. Privire sinoptică.....	177
4.9.2. Xenobiotice organice din produse vegetale.....	177
4.9.2.1. Xenobiotice organice din cereale	177
4.9.2.2. Xenobiotice organice din legume.....	178
4.9.2.3. Xenobiotice organice din fructe	179
4.9.3. Xenobiotice organice din produse animale	179
4.9.3.1. Xenobiotice organice din lapte și produse lactate	179
4.9.3.2. Xenobiotice organice din carne și pește	180
4.9.3.3. Xenobiotice organice din ouă.....	182
4.9.3.4. Xenobiotice organice din miere de albine	182
4.9.4. Xenobiotice organice din produse procesate	182
4.9.4.1. Xenobiotice organice din produse zaharoase	182
4.9.4.2. Xenobiotice organice din grăsimi.....	183
4.9.4.3. Xenobiotice organice din băuturi	184
4.9.4.4. Xenobiotice organice din condimente.....	184
Referințe bibliografice (selective)	184
5. XENOBIOSHIMIA POLUANȚILOR CHIMICI ANORGANICI AMBIENTALI	191
5.1. Considerații generale	191
5.2. Nitrați și nitriți	192
5.2.1. Privire sinoptică.....	192
5.2.2. Structura chimică.....	193
5.2.3. Activitatea biologică.....	193
5.2.4. Distribuția ambientală	195
5.3. Compuși minerali xenobiotici	199
5.3.1. Privire sinoptică.....	199
5.3.2. Compuși minerali xenobiotici de tip cationic.....	200
5.3.3. Compuși minerali xenobiotici de tip anionic.....	207
5.3.4. Distribuția ambientală	209
5.4. Xenobiotice chimice anorganice care acced în produse alimentare	211
5.4.1. Privire sinoptică.....	211
5.4.2. Xenobiotice anorganice din produse vegetale.....	212
5.4.2.1. Xenobiotice anorganice din cereale	212
5.4.2.2. Xenobiotice anorganice din legume.....	212
5.4.2.3. Xenobiotice anorganice din fructe	212
5.4.3. Xenobiotice anorganice din produse animale.....	213

5.4.3.1. Xenobiotice anorganice din lapte și produse lactate	213
5.4.3.2. Xenobiotice anorganice din carne și pește	213
5.4.3.3. Xenobiotice anorganice din ouă	214
5.4.3.4. Xenobiotice anorganice din mierea de albine	214
5.4.4. Xenobiotice anorganice din produse procesate	214
5.4.4.1. Xenobiotice anorganice din produse zaharoase	214
5.4.4.2. Xenobiotice anorganice din grăsimi	214
5.4.4.3. Xenobiotice anorganice din băuturi	215
5.4.4.4. Xenobiotice anorganice din condimente	216
Referințe bibliografice (selective).....	216
6. XENOBIOCHIMIA UNOR INGREDIENTE DE INTERES ALIMENTAR.....	219
6.1. Considerații generale	219
6.2. Ingrediente alimentare cu specific de aditivi	221
6.2.1. Privire sinoptică.....	221
6.2.2. Caracteristici ale aditivilor - cadrul aplicativ	222
6.2.3. Aspecte xenobiochimice în aditivarea alimentelor.....	224
6.2.4. Conservanți antiseptici alimentari	225
6.2.4.1. Generalități.....	225
6.2.4.2. Caracteristici structurale. Clasificare	226
6.2.4.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	226
6.2.5. Conservanți antioxidanți alimentari	228
6.2.5.1. Generalități.....	228
6.2.5.2. Caracteristici structurale. Clasificare	228
6.2.5.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	229
6.2.6. Coloranți alimentari.....	230
6.2.6.1. Generalități.....	230
6.2.6.2. Caracteristici structurale. Clasificare	230
6.2.6.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	231
6.2.7. Edulcoranți alimentari	233
6.2.7.1. Generalități.....	233
6.2.7.2. Caracteristici structurale. Clasificare	233
6.2.7.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	234
6.2.8. Emulsifianți alimentari	237
6.2.8.1. Generalități.....	237
6.2.8.2. Caracteristici structurale. Clasificare	238
6.2.8.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	238
6.2.9. Alte substanțe utilizate ca aditivi.....	241
6.2.9.1. Generalități.....	241
6.2.9.2. Caracteristici structurale. Clasificare	241
6.2.9.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	241
6.2.10. Evaluarea acțiunii xenobiotice la aditivii alimentari	243
6.3. Ingrediente alimentare cu atribute de aromatizanți.....	245
6.3.1. Privire sinoptică.....	245
6.3.2. Caracteristici structurale. Clasificare.....	246
6.3.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	249
6.4. Ingrediente alimentare enzimatică.....	253
6.4.1. Privire sinoptică	253
6.4.2. Caracteristici structurale. Clasificare.....	254

6.4.3. Reprezentanți. Efecte biologice	254
6.5. Alte ingrediente	255
Referințe bibliografice (selective)	256
7. XENOBIOCHIMIA LA INTERFAȚA ALIMENTE - AMBALAJE	259
7.1. Considerații generale	259
7.2. Caracteristici utilitare ale ambalajelor	260
7.2.1. Funcțiile ambalajelor	261
7.2.2. Mediile tranzitate de ambalaje	261
7.2.3. Interrelația funcție/mediu	261
7.3. Materiale utilizate pentru ambalaje alimentare.....	262
7.4. Ambalaje alimentare edibile - aspecte biochimice	265
7.4.1. Date generale	265
7.4.2. Constituenți biochimici din ambalaje edibile	266
7.5. Ambalaje alimentare convenționale – aspecte xenobiochimice	267
7.5.1. Date generale	267
7.5.2. Constituenți xenobiochimici din ambalaje	267
7.6. Compoziția și structura principalelor materiale plastice din ambalaje	270
7.7. Acțiunea xenobiochimică a unor constituenți chimici din ambalaje	274
7.7.1. Aditivi tehnologici din ambalaje alimentare	274
7.7.2. Compuși nereacționați la producerea materialelor plastice	278
7.7.3. Monomeri reziduali și derivați ai acestora	279
7.8. Xenoeștrogenii	280
7.9. Specificul interacțiilor xenobiochimice induse de bisfenol A	281
7.9.1. Privire sinoptică	281
7.9.2. Structura chimică	282
7.9.3. Activitate biologică	282
7.9.3.1. Reacția de conjugare	283
7.9.3.2. Reacția de formare a aducțiilor DNA.....	283
7.9.4. Efecte fiziologice.....	284
Referințe bibliografice (selective)	286
8. XENOBIOCHIMIA ÎN RELAȚIE CU PRODUSE DE INTERES FARMACEUTIC ȘI MEDICAL	291
8.1. Considerații generale	291
8.2. Produse farmaceutice - un sinoptic.....	293
8.3. Xenobiochimia <i>versus</i> Farmacologia moleculară.....	296
8.4. Reacții de xenobiodegradare la produse farmaceutice	297
8.4.1. Reacții de oxido-reducere	297
8.4.2. Reacții de hidroliză.....	298
8.5. Reacții de xenobiosinteză la produse farmaceutice	299
8.5.1. Reacții de conjugare	299
8.5.2. Reacții de aductare	301
8.5.2.1. Specificul aducțiilor	301
8.5.2.2. Aducți ai DNA cu chimioterapice citostatice	301
8.5.2.3. Xenobiochimia unor chimioterapice citostatice	302
8.5.2.3.1. Date generale	302
8.5.2.3.2. DNA în chimioterapia citostatică.....	304
8.6. Xenobiochimia unor medicamente	306

8.6.1. Medicamente utilizate în scop terapeutic	306
8.6.2. Medicamente utilizate în scop diagnostic.....	306
8.6.2.1. Privire sinoptică	306
8.6.2.2. Substanțe de contrast cu bariu.....	307
8.6.2.3. Substanțe de contrast cu iod.....	307
8.6.2.4. Substanțe de contrast cu gadoliniu.....	309
8.6.2.5. Substanțe utilizate în medicina nucleară	310
8.7. Evaluarea acțiunii xenobioticelor de interes farmaceutic - principii	312
8.8. Xenobiochimia unor dispozitive medicale	313
8.8.1. Privire sinoptică.....	313
8.8.2. Biomateriale utilizate pentru dispozitive medicale	314
8.8.2.1. Date generale.....	314
8.8.2.2. Tipuri de biomateriale	315
8.8.3. Biocompatibilitatea la dispozitive medicale.....	317
8.8.4. Arii anatomice și principii de utilizare	318
8.8.5. Producerea de dispozitive medicale - generalități	319
Referințe bibliografice (selective)	320

9. XENOBIOCHIMIA ÎN RELAȚIE CU INGREDIENTE DE INTERES

COSMETOLOGIC	325
9.1. Considerații generale	325
9.2. Aspecte anatomo-fiziologice de interes biochimic	327
9.2.1. Pielea	327
9.2.2. Anexele pielii	329
9.2.2.1. Fanerele.....	329
9.2.2.2. Glandele pielii	331
9.2.3. Analizorul olfactiv.....	331
9.2.3.1. Particularități morfofiziologice	331
9.2.3.2. Senzația olfactivă	332
9.2.4. Cavitatea bucală	333
9.3. Date biochimice de interes cosmetologic.....	333
9.3.1. Substanțe chimice din piele.....	333
9.3.1.1. Proteine	334
9.3.1.2. Lipide	334
9.3.1.3. Glucide	335
9.3.1.4. Alte substanțe	336
9.3.2. Substanțe chimice identificate din păr.....	337
9.3.3. Substanțe chimice din unghii.....	338
9.3.4. Substanțe chimice din glandele pielii	338
9.3.4.1. Glandele sebacee.....	338
9.3.4.2. Glandele sudoripare	339
9.3.5. Tranzitul prin bariere biologice	340
9.3.5.1. Tranzitul olfactiv.....	340
9.3.5.2. Tranzitul cutanat.....	340
9.4. Ingrediente specifice cosmeticelor	342
9.4.1. Ingrediente cosmetice - cadrul aplicativ	342
9.4.2. Surfactanți	343
9.4.2.1. Privire sinoptică	343
9.4.2.2. Caracteristici structurale.....	343

9.4.2.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	345
9.4.3. Odoranți.....	346
9.4.3.1. Privire sinoptică	346
9.4.3.2. Caracteristici structurale.....	347
9.4.3.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	347
9.4.4. Prezervanți.....	348
9.4.4.1. Privire sinoptică	348
9.4.4.2. Caracteristici structurale.....	348
9.4.4.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	350
9.4.5. Coloranți.....	350
9.4.5.1. Privire sinoptică	350
9.4.5.2. Caracteristici structurale.....	351
9.4.5.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	353
9.4.6. Ajustanți de pH.....	353
9.4.6.1. Privire sinoptică	353
9.4.6.2. Caracteristici structurale.....	353
9.4.6.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	354
9.4.7. Filtre ultraviolete	355
9.4.7.1. Privire sinoptică	355
9.4.7.2. Caracteristici structurale.....	356
9.4.7.3. Reprezentanți. Efecte biologice.....	356
9.4.8. Alte ingrediente	357
9.5. Categorii de produse cosmetice.....	359
9.5.1. Privire sinoptică	359
9.5.2. Gruparea produselor cosmetice	359
9.5.3. Particularități ale produselor	360
9.6. Evaluarea acțiunii xenobioticelor de interes cosmetologic	361
9.6.1. Privire sinoptică.....	361
9.6.2. Interacții xenobiochimice în cosmetologie.....	361
9.6.3. Biotransformarea xenobioticelor	365
Referințe bibliografice (selective)	366

PARTEA III. XENOBIOCHIMIA DINAMICĂ 369

10. XENOBIOCHIMIA PROCESELOR DE BIOTRANSFORMARE: INTERACȚII

SPECIFICE	371
10.1. Considerații generale	371
10.2. Xenobiodegradarea – interacții specifice.....	376
10.2.1. Xenobiodegradarea prin reacții de oxido-reducere	376
10.2.1.1. Reacții de oxidare	376
10.2.1.1.1. Reacții de oxidare la alcani și arene.....	379
10.2.1.1.2. Reacții de dealchilare oxidativă	380
10.2.1.1.3. Reacția de deaminare oxidativă	382
10.2.1.1.4. Reacții de oxidare specifice	384
10.2.1.1.5. Reacții de oxidare ale alcoolilor și aldehydelor	387
10.2.1.2. Reacții de reducere	387
10.2.1.2.1. Reacția de reducere a compușilor carbonilici	387
10.2.1.2.2. Reacția de reducere a nitro- și azoderivaților.....	388

10.2.1.2.3. Reacția de reducere a compușilor disulfidici	390
10.2.1.2.4. Reacția de reducere a compușilor dienici	390
10.2.1.2.5. Reacția de reducere a N-oxizilor	390
10.2.2. Xenobiodegradarea prin reacții de hidroliză	391
10.2.2.1. Reacția de hidroliză a esterilor	391
10.2.2.2. Reacția de hidroliză a amidelor	392
10.2.2.3. Reacția de hidroliză a glicozidelor	393
10.3. Xenobiosinteza - interacții specifice.....	394
10.3.1. Xenobiosinteza prin reacții de conjugare	395
10.3.1.1. Reacția de glucurono-conjugare.....	396
10.3.1.2. Reacția de sulfono-conjugare.....	401
10.3.1.3. Reacții de aminoacid-conjugare	403
10.3.1.3.1. Reacția de glicin-conjugare	403
10.3.1.3.2. Reacția de glutamin-conjugare	404
10.3.1.3.3. Reacția de cistein-conjugare	405
10.3.1.4. Reacția de taurin-conjugare.....	406
10.3.1.5. Reacția de glutation-conjugare.....	406
10.3.1.6. Reacția de acetil-conjugare	409
10.3.1.7. Reacția de metil-conjugare	410
10.3.1.8. Reacția de tiocian-conjugare	411
10.3.2. Xenobiosinteza prin reacții de aductare	414
10.3.2.1. Privire sinoptică	414
10.3.2.2. Aducți ai DNA cu compuși organici	416
10.3.2.2.1. Aducți ai hidrocarburilor policiclice aromatice	416
10.3.2.2.2. Aducți ai micotoxinelor	417
10.3.2.2.3. Aducți ai aminelor heterociclice	418
10.3.2.2.4. Aducți ai alcaloizilor pirolizidinici	419
10.3.2.2.5. Aducți ai bisfenolului	420
10.3.2.2.6. Aducți ai aminoazobenzenului	420
10.3.2.2.7. Aducți ai acetilaminofluorenului	421
10.3.2.3. Aducți ai DNA cu compuși anorganici	422
10.3.2.3.1. Aducți cu ioni ai biometalelor	422
10.3.2.3.2. Aducți cu ioni ai metalelor cu potențial toxicogen	422
10.3.2.4. Aducți ai DNA cu citostatice	424
10.3.2.4.1. Aducți cu ciclofosfamida	425
10.3.2.4.2. Aducți cu cisplatina	426
Referințe bibliografice (selective)	429

11. INTERCONDIȚIONAREA XENOBIOCHIMICĂ ÎN TEHNOLOGIA DNA

RECOMBINANT	433
11.1. Considerații generale	433
11.2. Acizii nucleici în biologia moleculară modernă	435
11.2.1. Date structurale	435
11.2.2. Particularități topobiochimice ale DNA	437
11.2.3. Informația biologică și acizii nucleici	438
11.3. Recombinarea genică.....	440
11.3.1. Recombinarea genică naturală	441
11.3.2. Recombinarea genică mediată tehnologic	442
11.4. Aplicații în agrobiologie	448

11.4.1. Aplicații cu referiri la plante.....	448
11.4.2. Aplicații cu referiri la animale.....	450
11.5. Relația DNA – filiație moleculară	452
11.5.1. Nivele de filiație	452
11.5.2. Materia vie și secvențele din DNA	453
Referințe bibliografice (selective)	453
12. GENOMUL ȘI RECOMBINAREA GENICĂ LA INTERFAȚA CU XENOBIOCHIMIA	455
12.1. Considerații generale	455
12.2. Biologia moleculară în studiul biodiversității	457
12.2.1. Variații ale biodiversității	457
12.2.2. Tipuri de biodiversitate	458
12.2.3. Biodiversitatea în viziunea biologiei moleculare	459
12.2.4. Conservarea biodiversității	460
12.3. Conceptual și aplicativ în transgenicitate	461
12.3.1. Metode de transfer ale genelor	461
12.3.2. Etapele transgenezei	462
12.4. Aspecte xenobiochimice în recombinația genică	463
12.4.1. Date comparative – atribute xenobiochimice	463
12.4.2. Recombinarea genică și biosinteza proteică	465
12.5. Aplicații de interes agrobiologic.....	467
12.5.1. Date generale	467
12.5.2. Organisme modificate genetic	468
12.5.2.1. Aspecte din agricultură.....	468
12.5.2.2. Aspecte din zoocultură.....	470
12.5.3. Transgenicitatea și mediul.....	471
12.6. Cisgeneza și transgeneza	473
12.6.1. Aspecte conexe	473
12.6.2. Specificul proceselor.....	473
12.6.3. Modul de operare – etape.....	474
12.7. Probleme ale agriculturii sustenabile	474
Referințe bibliografice (selective)	475
13. ACȚIUNEA XENOBIOTICELOR: CARACTERISTICI FACTORIALE, REACȚII ADVERSE LA ALIMENTE	477
13.1. Considerații generale.....	477
13.2. Factori dependenți de substanță	478
13.2.1. Structura chimică	478
13.2.2. Proprietățile fizico-chimice	480
13.2.3. Puritatea și concentrația	481
13.2.4. Calea de acces.....	483
13.2.5. Interacțiunile xenobiotice	483
13.2.6. Particularitățile mecanismului de acțiune	483
13.2.7. Specificul biocumulativ	485
13.3. Factori dependenți de organism	485
13.3.1. Specia.....	485
13.3.2. Etatea subiecților	486
13.3.3. Sexul	487

CUPRINS

13.3.4. Greutatea și suprafața corporală	488
13.3.5. Gravitatea.....	488
13.3.6. Stările patologice	489
13.3.7. Individualitatea genetică	490
13.4. Factori dependenți de mediu	491
13.4.1. Temperatura	491
13.4.1.1. Privire sinoptică	491
13.4.1.2. Homeostazia termică	491
13.4.1.3. Efecte biologice	492
13.4.2. Specificul climateric	492
13.4.2.1. Privire sinoptică	492
13.4.2.2. Clima: zone și tipuri	493
13.4.2.3. Efecte biologice	493
13.4.3. Radiațiile din mediu	495
13.4.3.1. Privire sinoptică	495
13.4.3.2. Clase de radiații	495
13.4.3.3. Efecte biologice	497
13.4.4. Receptivitatea acustică.....	500
13.4.4.1. Privire sinoptică	500
13.4.4.2. Caracteristici acustice	500
13.4.4.3. Efecte biologice.....	501
13.5. Xenobiochimia unor reacții adverse la alimente	502
Referințe bibliografice (selective)	508
14. TRANZITUL XENOBIOTICELOR PRIN ORGANISM.....	511
14.1. Considerații generale.....	511
14.2. Absorbția.....	514
14.3. Biotransformarea	515
14.4. Distribuția.....	516
14.4.1. Interacțiunea xenobioticelor.....	517
14.4.1.1. Efectul de sinergism.....	517
14.4.1.2. Efectul de antagonism	517
14.4.1.3. Efectul de anergism.....	518
14.4.2. Aspecte cumulative privind xenobioticele	518
14.5. Eliminarea	519
14.5.1. Eliminarea pe cale renală	520
14.5.2. Eliminarea pe cale digestivă	521
14.5.3. Eliminarea pe cale pulmonară.....	523
14.5.4. Eliminarea pe alte căi	523
14.5.4.1. Eliminarea prin lapte	523
14.5.4.2. Eliminarea transcutanată	524
Referințe bibliografice (selective)	524
Addenda	527
Glosar minimal	547
Index de subiecte	563
Retrospective	573